

CURTEA DE APEL CENTRU

Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Teilor 4
e-mail: cac@justice.md, Tel.: /373 22/ 409 209
www.instante.justice.md

4-35/20-1806. 04.08-26

4r-1220/26
4-25136302-02-4r-04032026

Către Președintele Curții Constituționale MANOLE Domnica

mun. Chișinău, str. Lăpușneanu, nr. 28, MD-2004
e-mail: secretariat@constcourt.md

Prin prezenta, Curtea de Apel Centru expediază în adresa Dumneavoastră Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate din 18.03.2026 și Încheierea Colegiului penal al Curții de Apel Centru nr. 4r-1220/26 din 18.03.2026.

Anexe:

- Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate din 18.03.2026 (8 file);
- Încheierea Colegiului penal al Curții de Apel Centru nr. 4r-1220/26 din 18.03.2026 (3 file).

Președinte interimar
al Curții de Apel Centru

 SPOIALĂ Alexandru

10:45

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA	
Intrare Nr.	1249
" 08 "	06 2026

16/11/2004

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

Str. Alexandru Lăpușneanu nr.28
Chișinău MD 2004
Republica Moldova

SESIZARE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin.(1) lit.a și lit.g) din Constituție

I – AUTORUL SESIZĂRII

1. Nume – **Talmaci**
2. Prenume – **Adrian**
4. Numele și prenumele reprezentantului - **Ipatii Denis**
5. Ocupația reprezentantului – **Avocat**

II – OBIECTUL SESIZĂRII

Exercitarea controlului constituționalității:

a prevederilor art.46¹ al Codului Contravențional: Planul de remediere (lipsa regelmentării și modalității de a contesta planul de remediere).

**a prevederilor art.396 al Codului Contravențional al (în partea evidentiată):
Competența procurorului:**

(1) *Procurorul emite ordonanța cu privire la contravenția pe care a constatat-o în exercițiul funcțiunii și o transmite autorității publice cu competență de examinare a contravențiilor.*

(2) *Procurorul constată și examinează contravențiile prevăzute la art. 336.*

(3) *În cazul refuzului începerii urmăririi penale, încetării urmăririi penale din cauza că fapta constituie o contravenție, procurorul dispune, prin ordonanță motivată, pornirea procesului contravențional și, prin derogare de la alin. (1), examinează cauza.*

(3¹) *Procurorul este în drept să verifice legalitatea acțiunilor agentului constatatator din cadrul subdiviziunilor Ministerului Afacerilor Interne, ale Centrului Național Anticorupție, ale Serviciului Vamal sau ale Serviciului Fiscal de Stat la înregistrarea sesizărilor despre săvârșirea contravențiilor și, în urma verificării efectuate, după caz, să pornească procesul contravențional sau să atace decizia agentului constatatator în instanța de judecată.*

(5) **Decizia** *procurorului poate fi contestată în termen de 15 zile de la emitere și se examinează în conformitate cu prevederile art. 448 și ale capitolului VII din cartea a doua.*

**și a prevederilor art. 448 al Codului Contravențional al (în partea evidentiată):
Contestația împotriva deciziei agentului constatatator asupra cauzei contravenționale:**

(1) *Contravenientul, victima sau reprezentantul acestora, procurorul, dacă este parte în cauza contravențională, în cazul în care nu sînt de acord cu **decizia** agentului constatatator sau în cazul în care aceasta a fost emisă cu încălcarea normelor procesuale stabilite de prezentul cod, sînt în drept să conteste **decizia** emisă asupra cauzei contravenționale. Termenul de contestare a **deciziei** agentului constatatator este de 15 zile de la data emiterii acesteia sau, pentru părțile care nu au fost prezente la ședința de examinare a cauzei contravenționale, de la data înmînării copieii de pe **decizia** respectivă în condițiile art. 447¹ alin. (8).*

(2) *În cazul omiterii termenului prevăzut la alin. (1) din motive întemeiate, dar nu mai tîrziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii sau a percepției despăgubirii materiale, persoana față de care a fost emisă decizia poate fi repusă în termen, la cerere, de către instanța de judecată competentă să examineze contestația.*

165/179

(3) Persoana față de care a fost emisă decizia și care a lipsit atât la examinarea cauzei, cât și la pronunțarea deciziei și nu a fost informată despre decizia emisă poate contesta decizia agentului constatator și peste termen, dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii contravenționale sau a percepției despăgubirii materiale.

(4) Contestația împotriva deciziei emise asupra cauzei contravenționale se depune la autoritatea din care face parte agentul constatator, conform competenței teritoriale, care a examinat cauza. În cel mult 5 zile lucrătoare de la data depunerii, agentul constatator expediază contestația și dosarul cauzei contravenționale în instanța de judecată competentă.

(5) Contestația depusă conform alin. (1) suspendă executarea sancțiunii contravenționale aplicată prin procesul-verbal cu privire la contravenție sau prin decizia agentului constatator.

(6) În cazul prevăzut la alin. (2), pînă la soluționarea repunerii în termen, instanța de judecată poate suspenda executarea deciziei.

(7) Depunerea contestației peste termen, conform alin. (3), nu suspendă executarea deciziei agentului constatator. Instanța de judecată care examinează contestația poate suspenda executarea deciziei atacate.

(8) Pentru contestația depusă împotriva deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale se percepe o taxă de timbru în mărimea prevăzută de Legea taxei de stat nr. 213/2023.

(9) În cazul în care contestația nu este însoțită de dovada de plată a taxei de timbru, instanța de judecată îi oferă timp părții pentru înlăturarea neajunsurilor. Dacă, în termen de 15 zile, partea nu înlătură neajunsurile, contestația nu se consideră depusă și, împreună cu actele anexate, se restituie printr-o încheiere ce nu se supune niciunei căi de atac.

(10) Restituirea contestației nu exclude posibilitatea depunerii repetate a acesteia în condițiile și modul prevăzute de prezentul articol.

prin prisma art.art. 20, 21 și 26 din Constituția Republicii Moldova.

III – CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

În data de 23.12.2024, procurorul în Procuratura Anticorupție Grigore Niculița, prin ordonanță a pronit procesul contraevnțional în privința lui Talmaci Adrian conform contravenției prevăzute de art.313 Cod Contravențional.

În data de 14.07.2025, procurorul în Procuratura Anticorupție Grigore Niculița, prin ordonanță a dispus:

"A modifica încadrarea juridică a acuzației contravenționale adusă secretarului Consiliului mun. Chișinău Talmaci Adrian prin Ordonanța din 23.12.2024.

A. imputa secretarului Consiliului municipal Chișinău Talmaci Adrian comiterea contravenției prevăzute de art.177 alin.(5) lit. b) din Codul Contravențional – Emiterea Autorizației de construire cu încălcarea prevederilor legislației sau a documentației de urbanism aprobate potrivit legii.

A prezenta în conformitate cu prevederile art.46/1 din CC- planul și măsurile de remediere în vederea conformării contravenientului cu cerințele legislației".

În aceeași data, procurorul Niculiaț Grigore a întcomit: Anexa la ordonanța din 14.07.2025 – PLANUL DE REMEDIERE" – prin care procurorul a constatat fapta contravențională prevăzută de art.177 alin.(5) lit. B) CC și a dispus ca măsură de remediere "Revocarea Autorizației de Construire nr. AC-0001496 din 11.09.2024" acordând în acest sens termen – 35 de zile."

Talmaci Adrian, nefiind de acord cu actele și acțiunile procurorului Niculița Grigore, în corespundere cu prevderile art.448 a înaintat o contestație, care a fost acceptată în procedură și s-a examinat de către judecătorul Cazacliu Aurelia, judecător în Judecătoria Cjhișinău, sediul Buiucani.

În cadrul examinării cauzei de către avocat a fost solicitată ridicarea excepției de neconstituționalitate a art.art.46/1, 396 și 448 ale Codului Contravențional.

În data de 26.11.2025, judecătorul Cazacliu Aurelia, prin Încheiere, fără a se expune asupra cererii privind excepția de neconstituționalitate, a dispus a respinge contestația ca inadmisibilă.

În data de 01.12.2025, apărarea a formulat recurs împotriva Încheierii din 26.11.2025, iar la moment cauza se examinează în ordine de recurs în cadrul Curții de Apel Centru.

IV – EXPUNEREA PRETINSEI SAU PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI PRECUM ȘI ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

În opinia noastră, prevederile art.46/1 (lipsa reglementării de contesta), art. 396 (în partea evidențiată) și art. 448 (în partea evidențiată) al Codului de Contravențional sunt neconstituționale și care prin urmare încalcă grav drepturile fundamentale ale reclamantului/contravenientului prin urmare solicităm Onoratei Curți verificarea constituționalității acestor norme prin prisma art. art. 20, 21 și 26 din Constituția Republicii Moldova.

LEGISLAȚIE PERTINENTĂ

1. CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA

Articolul 4

”Drepturile și libertățile omului”

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 7

”Constituția, Lege Supremă”

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 8

”Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale”

(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.

Articolul 15

”Universalitatea”

Cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea.

Articolul 16

”Egalitatea”

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

166 / 160

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 20

"Accesul liber la justiție"

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 21

"Prezumția nevinovăției"

Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

Articolul 26

"Dreptul la apărare"

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.

Articolul 54

"Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți"

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

2. CONVENȚIA PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR OMULUI ȘI A LIBERTĂȚILOR FUNDAMENTALE (ROMA, 4.XI.1950)

Articolul 1

"Obligația de a respecta drepturile omului"

Înaltele Părți Contractante recunosc oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în Titlul I al prezentei Convenții.

Articolul 6

"Dreptul la un proces echitabil"

1. Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia, în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

Articolul 13

"Dreptul la un remediu efectiv"

Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

Articolul 17

"Interzicerea abuzului de drept"

Nicio dispoziție din prezenta Convenție nu poate fi interpretată ca autorizând unui stat, unui grup sau unui individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau libertăților recunoscute de prezenta Convenție, sau de a aduce limitări acestor drepturi și libertăți, decât cele prevăzute de această Convenție.

3. DECLARAȚIA UNIVERSALĂ A DREPTURILOR OMULUI (*New York. 10.XII.1948*).

Articolul 8

Orice persoana are dreptul la satisfacția efectivă din partea instanțelor juridice naționale competente împotriva actelor care violează drepturile fundamentale ce sînt recunoscute prin constituție sau lege.

Articolul 9

Nimeni nu trebuie să fie arestat, deținut sau exilat în mod arbitrar.

Articolul 10

Orice persoană are dreptul în deplină egalitate de a fi audiată în mod echitabil și public de către un tribunal independent și imparțial care va hotărî fie asupra drepturilor și obligațiilor sale, fie asupra temeiniciei oricărei acuzați în materie penală îndreptată împotriva sa.

Articolul 11

1. Orice persoană acuzată de comiterea unui act cu caracter penal are dreptul să fie presupusă nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi stabilită în mod legal în cursul unui proces public în care i-au fost asigurate toate garanțiile necesare apărării sale.

2. Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care nui constituiau, în momentul cînd au fost comise, un act cu caracter penal conform dreptului internațional sau național. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai grea decît aceea care era aplicabilă în momentul cînd a fost săvîrșit actul cu caracter penal.

Articolul 30

Nici o dispoziție a prezentei Declarații nu poate fi interpretată ca implicînd pentru vreun stat, grupare sau persoană dreptul de a se deda la vreo activitate sau de a săvîrși vreun act îndreptat spre desființarea unor drepturi sau libertăți enunțate în prezenta Declarație.

167
181

4. CODUL CONTRAVENȚIONAL AL REPUBLICII MOLDOVA
(Legea nr.218 din 24.10.2008)

Articolul 2

"Scopul legii contravenționale"

Scopul legii contravenționale constă în apărarea drepturilor și libertăților legitime ale persoanei, apărarea proprietății, ordinii publice, a altor valori ocrotite de lege, în soluționarea cauzelor contravenționale, precum și în prevenirea săvârșirii de noi contravenții.

Articolul 5. Principiul legalității

(1) Nimeni nu poate fi declarat vinovat de săvârșirea unei contravenții, nici supus sancțiunii contravenționale decât în conformitate cu legea contravențională.

(2) Interpretarea extensivă defavorabilă și aplicarea prin analogie a legii contravenționale sînt interzise

(3) Legea contravențională nu urmărește cauzarea de suferințe fizice sau lezarea demnității omului. Nimeni nu poate fi supus la torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane ori degradante.

Articolul 7

"Principiul dreptății"

Persoana poate fi sancționată numai pentru contravenția în a cărei privință este dovedită vinovăția sa, cu respectarea normelor prezentului cod.

Articolul 46¹

"Planul de remediere"

(1) **Planul de remediere reprezintă o anexă la procesul-verbal cu privire la contravenție**, întocmită în condițiile prezentului capitol, în care agentul constatat stabilеște, cu titlu de recomandare, măsuri de remediere și termenul realizării acestora în vederea conformării contravenientului cu cerințele legislației. Planul de remediere se întocmește în scris, pe suport de hârtie sau în formă electronică, ori cu convertirea acestuia într-un format electronic ușor accesibil, inclusiv cu utilizarea semnăturii electronice simple.

(2) **Planul de remediere este întocmit și anexat de către agentul constatat la procesul-verbal cu privire la contravenție prin care s-a constatat contravenția.** În cazul în care contravenția a fost constatată în urma controlului de stat efectuat de către organele abilitate cu funcții de control, conform Legii nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, planul de remediere se include în procesul-verbal de control sau se anexează la acesta.

(3) **În cazul întocmirii unui plan de remediere, nu se aplică sancțiuni contravenționale, inclusiv sancțiuni complementare, până la expirarea termenului de remediere.**

(4) **Termenul de remediere reprezintă o perioadă între 30 și 90 de zile lucrătoare de la data comunicării procesului-verbal cu privire la contravenție, în decursul căreia contravenientul are posibilitatea remedierii încălcărilor constatate și conformării cu cerințele legislației.** Termenul de remediere se stabilește luând în considerare circumstanțele săvârșirii faptei și complexitatea acțiunilor ce urmează a fi întreprinse de către contravenient. Termenul de remediere stabilit de agentul constatat nu poate fi modificat.

(5) Agentul constatat nu întocmește un plan de remediere în cazul în care:

a) contravenientul înlătură imediat încălcarea constatată;

b) în termen de 3 luni de la data realizării unei măsuri de remediere din planul de remediere, contravenientul săvârșește din nou contravenția pentru care aceasta a fost stabilită;

c) contravenientului i-au fost emise prescripții pentru aceleași încălcări de către organul de control, conform Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, iar acesta nu le-a executat în termenul stabilit;

d) încălcarea este iremediabilă.

(6) Responsabilitatea realizării măsurilor de remediere revine persoanei care, conform legii, poartă răspundere contravențională pentru faptele constatate.

(7) Modelul planului de remediere este stabilit în anexa la prezentul cod.

(8) Întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție cu încălcarea prevederilor prezentului capitol atrage nulitatea procesului-verbal.

(9) În termen de 10 zile lucrătoare de la data expirării termenului de remediere, agentul constator verifică acțiunile întreprinse de contravenient și completează partea a II-a a planului de remediere, în care menționează în ce proporție au fost realizate măsurile de remediere stabilite.

(10) În cazul în care, în urma verificării indicate la alin. (9), se constată neconformarea contravenientului cu cerințele legale și nerealizarea măsurilor de remediere în termenul stabilit, agentul constator întocmește un alt proces-verbal cu privire la contravenție, prin care persoanei responsabile i se aplică sancțiunile contravenționale respective.

(11) Prevederile prezentului capitol se aplică pentru contravențiile prevăzute la art. 55, 55³-61, art. 74-74³, art. 76¹, art. 77 alin. (1)-(7), art. 77¹, art. 79 alin. (1) și (5), art. 80, art. 81-83, art. 93-95, art. 97-98, art. 109-156, art. 157 alin. (1)-(3), (5) și (6¹), art. 158-169, art. 177 alin. (1)-(5), art. 180¹, art. 182-196¹, art. 197 alin. (1)-(10) și (12)-(29), art. 198-200¹, art. 204, art. 206, art. 207, art. 221¹, art. 224, art. 246-259¹, art. 268, art. 270, art. 271, art. 272¹ alin. (3), (7)-(11), (13) și (14), art. 273 pct. 4), 6), 10)-14), 17) și 18), art. 274 alin. (2)-(4), (6) și (7), art. 275, art. 277¹-280, art. 283-285, art. 286 alin. (1), (2) și (5), art. 293² alin. (4) și (5), art. 330¹, art. 330³, art. 330⁵, art. 344¹-345, art. 348, art. 349 alin. (4), art. 358, art. 358¹, art. 364 alin. (6)-(8), art. 364¹.

Articolul 374

"Procesul contravențional"

(2) Procesul contravențional este activitatea desfășurată de autoritatea competentă, cu participarea părților și a altor persoane titulare de drepturi și de obligații, avînd ca scop constatarea contravenției, examinarea și soluționarea cauzei contravenționale, constatarea cauzelor și condițiilor care au contribuit la săvîrșirea contravenției.

...

(3) Procesul contravențional se desfășoară pe principii generale de drept contravențional, în temeiul Constituției, al prezentului cod, al Codului de procedură penală în cazurile expres prevăzute de prezentul cod, precum și al normelor dreptului internațional și ale tratatelor internaționale cu privire la drepturile și libertățile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte.

Articolul 375

"Prezumția de nevinovăție"

(1) Persoana acuzată de săvîrșirea unei contravenții se consideră nevinovată atîta timp cît vinovăția sa nu este dovedită în modul prevăzut de prezentul cod.

(2) Nimeni nu este obligat să dovedească nevinovăția sa.

(3) Concluziile despre vinovăția persoanei în săvîrșirea contravenției nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate în condițiile prezentului cod se interpretează în favoarea persoanei în a cărei privință a fost pornit proces contravențional.

168
182

Articolul 378
"Dreptul la apărare"

(1) În procesul contravențional, autoritatea competentă să soluționeze cauza contravențională este obligată să asigure părților și altor participanți la proces deplină exercitare a drepturilor procesuale în condițiile prezentului cod.

(2) Pe parcursul procesului contravențional, părțile au dreptul să fie asistate de un apărător (avocat).

(3) În momentul pornirii procesului contravențional, autoritatea competentă să soluționeze cauza contravențională este obligată să aducă la cunoștința persoanei pasibile de răspundere contravențională dreptul ei de a fi asistată de un apărător.

Articolul 381
"Accesul liber la justiție"

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacția efectivă din partea instanței de judecată competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Orice persoană are dreptul la examinarea și la soluționarea cauzei sale în mod echitabil, în termen rezonabil, de către o instanță independentă, imparțială, legal constituită, care să acționeze în conformitate cu prezentul cod.

(3) Reprezentantul autorității competentă să soluționeze cauza contravențională nu poate participa la examinarea cauzei dacă are, direct sau indirect, un interes care i-ar putea afecta imparțialitatea.

(4) Autoritatea competentă să soluționeze cauza contravențională are obligația de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei, de a evidenția atât circumstanțele care dovedesc vinovăția persoanei, cât și cele care dezvinovătesc persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional, precum și circumstanțele atenuante sau agravante.

Articolul 384
"Persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional"

(2) Persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are dreptul:

a) la apărare;

...

j) să formuleze cereri;

k) să conteste decizia asupra cauzei;

l) să recunoască total sau parțial vinovăția în comiterea faptei ce i se impută;

...

o) să facă obiecții împotriva acțiunilor agentului constatator și să ceară consemnarea obiecțiilor sale în procesul-verbal;

p) să ia cunoștință de procesul-verbal încheiat de agentul constatator, să facă obiecții asupra corectitudinii lui, să ceară completarea lui cu circumstanțele care, în opinia sa, trebuie să fie consemnate;

r) să fie informat de agentul constatator despre toate hotărârile ce se referă la drepturile și interesele sale, să primească, la cerere, copii de pe aceste hotărâri;

s) să atace, în modul stabilit de lege, acțiunile și deciziile autorității competente să soluționeze cauza contravențională, inclusiv hotărârea judecătorească;

...

(3) Realizarea de către persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional a drepturilor sale ori renunțarea la realizarea acestor drepturi nu poate fi interpretată în detrimentul persoanei și nu poate avea consecințe nefavorabile pentru ea.

Articolul 396

"Competența procurorului"

(1) Procurorul emite ordonanța cu privire la contravenția pe care a constatat-o în exercițiul funcțiunii și o transmite autorității publice cu competență de examinare a contravențiilor.

(2) Procurorul constată și examinează contravențiile prevăzute la art. 336.

(3) În cazul refuzului începerii urmăririi penale, încetării urmăririi penale din cauza că fapta constituie o contravenție, procurorul dispune, prin ordonanță motivată, pornirea procesului contravențional și, prin derogare de la alin. (1), examinează cauza.

(3¹) Procurorul este în drept să verifice legalitatea acțiunilor agentului constatator din cadrul subdiviziunilor Ministerului Afacerilor Interne, ale Centrului Național Anticorupție, ale Serviciului Vamal sau ale Serviciului Fiscal de Stat la înregistrarea sesizărilor despre săvârșirea contravențiilor și, în urma verificării efectuate, după caz, să pornească procesul contravențional sau să atace decizia agentului constatator în instanța de judecată.

(5) Decizia procurorului poate fi contestată în termen de 15 zile de la emitere și se examinează în conformitate cu prevederile art. 448 și ale capitolului VII din cartea a doua.

Articolul 442

"Procesul-verbal cu privire la contravenție"

(1) Procesul-verbal cu privire la contravenție este un act prin care se individualizează fapta ilicită și se identifică făptuitorul. Procesul-verbal se încheie de agentul constatator pe baza constatărilor personale și a probelor acumulate, în prezența făptuitorului sau în absența lui.

Articolul 443

"Conținutul procesului-verbal cu privire la contravenție"

(1) Procesul-verbal cu privire la contravenție va cuprinde:

a) data (ziua, luna, anul), ora și locul încheierii;

b) calitatea, numele și prenumele agentului constatator, denumirea autorității pe care o reprezintă;

c) numele, prenumele, domiciliul și/sau reședința temporară potrivit Registrului de stat al populației, ocupația persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional, datele din actul de identitate al acesteia sau, după caz, din alt act care stabilește identitatea persoanei, iar în cazul persoanei juridice, denumirea, sediul, codul ei fiscal, datele persoanei fizice care o reprezintă;

d) fapta contravențională, locul și timpul săvârșirii ei, circumstanțele cauzei care au importanță pentru stabilirea faptelor și consecințelor lor juridice, evaluarea eventualelor pagube cauzate de contravenție;

e) încadrarea juridică a faptei, norma materială contravențională și indiciile calificative ale elementelor constitutive ale contravenției;

f) aducerea la cunoștința persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional și a victimei a drepturilor și obligațiilor lor prevăzute la art. 384 și 387;

g) obiecțiile și probele pe care persoana în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional le aduce în apărarea sa, precum și obiecțiile și probele victimei;

h) informații despre instituția bancară și despre modul de plată a amenzii.

(9) Partea rezolutivă a procesului-verbal cuprinde decizia agentului constatator de sancționare, de încetare a procesului contravențional sau de remitere a cauzei funcționarului abilitat să examineze cauza contravențională, din cadrul autorității din care face parte agentul constatator sau autorității competente să soluționeze cauza contravențională, ori în instanța de

165
183

judecată, cu recomandarea, în toate cazurile, dacă consideră necesar, privind sancționarea sau privind încetarea procesului, indicându-se și termenul de contestare în instanța de judecată.

Articolul 447¹

”Examinarea cauzei contravenționale de către autoritatea competentă”

(1) Examinarea cauzelor contravenționale de către agentul constatator, autoritățile prevăzute la art. 393 alin. (1) lit. b)–d), după caz, se efectuează cu respectarea prevederilor capitolelor I–VI din cartea a doua.

(2) După examinarea cauzei contravenționale, agentul constatator, autoritatea competentă (persoana abilitată să examineze cauza), după caz, emite decizia asupra cauzei. Decizia comisiei administrative asupra cauzei contravenționale se adoptă sub formă de hotărîre.

(3) Decizia trebuie să conțină:

1) data (ziua, luna, anul) emiterii deciziei;

2) denumirea autorității (numele, prenumele, calitatea persoanei abilitate să examineze cauza) care a emis decizia, data examinării cauzei;

3) numele, prenumele, domiciliul și/sau reședința temporară potrivit Registrului de stat al populației, ocupația persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional, datele din actul de identitate, iar în cazul persoanei juridice – denumirea, sediul, codul fiscal, datele persoanei fizice care o reprezintă;

4) expunerea circumstanțelor stabilite în cadrul examinării cauzei;

5) norma contravențională care încadrează fapta persoanei în privința căreia a fost pornit procesul contravențional;

6) soluția asupra cauzei, care poate fi:

a) încetarea procesului contravențional;

b) stabilirea vinovăției persoanei privind săvîrșirea contravenției imputate și, după caz, aplicarea sancțiunii contravenționale;

7) soluția referitoare la obiectele și la documentele ridicate (corpurile delictive);

8) în cazul sancționării, mențiunea privind informarea contravenientului despre dreptul de a plăti jumătate din cuantumul amenzii, dacă plata este efectuată în cel mult 3 zile lucrătoare de la data aducerii la cunoștință a deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale;

9) mențiunea privind dreptul de contestare a deciziei, în conformitate cu prevederile art. 448.

(4) Prezența agentului constatator și a persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional la examinarea cauzei contravenționale este obligatorie.

(5) Absența agentului constatator sau a persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional, citați în conformitate cu legislația, fără motiv întemeiat și fără înștiințare prealabilă, nu împiedică examinarea cauzei.

(6) Dacă la examinarea cauzei contravenționale a participat persoana în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional sau apărătorul acesteia, dar nu a fost întocmit proces-verbal al ședinței de examinare, decizia trebuie să conțină concluziile și demersurile acestora și rezultatele examinării demersurilor.

(7) Decizia asupra cauzei contravenționale se semnează de către persoana abilitată care a examinat cauza, iar decizia organului colegial – de către președintele și de către secretarul ședinței.

(8) În termen de cel mult 3 zile de la data emiterii deciziei, copiile de pe aceasta se remit părților care nu au fost prezente la examinarea cauzei contravenționale și, la cerere, celor prezente, faptul expedierii consemnându-se în dosar.

ARGUMENTELE ÎN SUSȚINEREA EXCEPȚIEI DE NECONSTITUȚIONALITATE

Onorată Curte, prin prisma legislației pertinente sus expuse, noi considerăm că normele supuse verificării constituționalității sunt contrare principiilor fundamentale statuate în Constituția Republicii Moldova.

Astfel într-u trecerea testului de admisibilitate a prezentei sesizări, menționăm că conform art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție, controlul constituționalității legilor ține de competența Curții Constituționale.

Prezenta excepție fiind ridicată de către dl. Ipatii Denis, avocat al contravenientului Talmaci Adrian, în cadrul cauzei contravenționale, astfel sesizarea fiind formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

În același timp, asupra aspectului verificării constituționalității respectivelor norme, anterior de către Curte, menționăm că prevederile art.46/1, art.396 și art.448 al Codului Contravențional au fost supuse examinării constituționalității acestora. Dar urmează a fi reținut că din perspectiva criticilor aduse prin prezenta sesizare, anterior Curtea nu a examinat constituționalitatea normelor supuse controlului, din care motiv considerăm sesizarea înaintată ca fiind una admisibilă, iar această *"posibilitate de examinare repetată"* este indicată și în Ghidul practic privind condițiile de admisibilitate a sesizărilor privind excepția de neconstituționalitate la Curtea Constituțională, unde Curtea a statuat: Așadar, faptul că există o hotărâre prin care o prevedere a fost constatată ca fiind constituțională sau există o decizie de inadmisibilitate nu constituie un impediment pentru a ridica o altă excepție de neconstituționalitate din perspectiva altor critici de neconstituționalitate.

Prin urmare, avînd în vedere că indiscutabil anterior nu au fost supuse controlului constituționalității respectivele sintagme prin prisma criticilor din prezenta sesizare, legal conchidem că nu există impedimente pentru a nu a examina fondul prezentei sesizări.

Deasmeni, la fel asupra "trecerii testului admisibilității" prezentei sesizări, dorim reaminti constatările anterioare ale Înaltei Curți în Hotărârea nr.19 din 18 decembrie 2012, la pct. 20 *"Curtea reamintește că este competentă anume și exclusiv să aprecieze circumstanțele de drept, cele de fapt fiind, în principiu, irelevante. Prin urmare, controlul constituționalității operat de Curtea Constituțională a priori nu numai că implică, dar și impune exclusiv abordarea "in abstracto" a problemelor de compatibilitate a normelor legale cu cele constituționale."* și din Hotărârea nr.1 din 15.01.2013 pct.pct. 23 -24 *"Chiar și în cazul soluționării excepțiilor de neconstituționalitate, care se ridică la aplicarea legii în cadrul litigiului dedus spre soluționare instanței de judecată, Curtea nu este competentă a analiza aplicarea unei anumite dispoziții legale unei situații concrete, ci numai compatibilitatea in abstracto a prevederilor contestate cu normele Constituției. De asemenea, deși soluționarea litigiilor concrete între persoane concrete este atribuția exclusivă a instanțelor judecătorești, acestea fiind și singurele în măsură să cuantifice in concreto efectele aplicării normei la situația de fapt dedusă instanței, prin raportarea normelor contestate atît la dispozițiile constituționale, cît și la prevederile Convenției Europene, Curtea Constituțională statuează asupra calității normei juridice de a respecta in abstracto dispozițiile Constituției și ale Convenției Europene, ținînd cont, în același timp, de efectele potențiale sau de riscurile pe care le comportă aceasta în raport cu destinatarii normei."* precum și importanța problemei abordate, atît pentru situația reclamantului cît pentru întreaga societate, în vederea respectării drepturilor fundamentale ale cetățenilor considerăm întemeiat să solicităm Înaltei Curți verificarea normelor supuse verificării, prin prisma compatibilității acestora cu prevederile Legii Supreme a Republicii Moldova.

Onorată Curte, prin prisma legislației pertinente sus expuse, noi considerăm că normele supuse verificării constituționalității sunt contrare principiilor fundamentale statuate în Constituția Republicii Moldova, și încalcă flagrant drepturile persoanei la apărare, acces liber la

190/164

justiție și prezumția de nevinovăție, or, în redacția actuală în special în situația în care fapta contravențională este constatată de un procuror în corespundere cu prevederile art.396 CC și a emis un plan de remediere în conformitate cu art.46/1 CC, prin care impune contravenientul la "acțiune" și eventual de a "repara prejudiciul cauzat/remedia urmările cauzate prin fapta contravențională", persoana "a cărei vinovăție a constatat-o procurorul" efectiv este lipsită de orice pârghie legală de a-și realiza drepturile sale fundamentale de a se apăra, de a contesta acțiunile și actele întocmite de către procuror, prin ce atestându-se dincolo de orice îndoială că normele supuse verificării, sunt norme care suprimă și diminuează drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

Astfel, confirmarea neconstituționalității normelor supuse verificării, prin suprimarea drepturilor fundamentale, se confirmă în special, în cazul în care agentul constatatator întocmește un plan de remediere până la adoptarea unei decizii în conformitate cu art.396, 447/1 ale CC, deși aparent aceasta acțiune are un "scop nobil" dar în esență viciază procedura și afectează grav drepturile persoanei.

Scopul planului de remediere, fiind prevenirea sancționării prin acordarea posibilității contravenientului să înlăture încălcarea depistată pe de o parte, iar pe de altă parte înlăturarea/remedierea urmărilor faptei contravenționale, dar în același timp important este că acest plan de remediere:

- este **impus unilateral** de organul de control sau agentul constatatator;
- el **nu constituie o decizie contravențională**, în sensul art. 396, 447/1 și 448 CC RM (care ar putea fi atacată);
- persoana **nu poate formula contestație directă** împotriva planului de remediere, decât după aplicarea unei sancțiuni contravenționale în urma neexecutării planului de remediere.

Prin prisma faptului că planul de remediere este o partea integrantă/anexă a procesului verbal cu privire la contravenție (la caz ordonanța procurorului) prin care s-a constatat vinovăția persoanei, clar atestându-se juridic, că acesta la fel îmbracă forma unei "decizii" a agentului constatatator, or, agentul unilateral constată vinovăția precum impune persoana la anumite măsuri, dar în același timp persoana vizată în proporție de 100 % este lipsită de orice mijloc legal de a se apăra, căci aceasta **nu are acces imediat la un remediu efectiv** pentru a contesta legalitatea, proporționalitatea sau necesitatea aceluia plan de remediere și inclusiv a constatării vinovăției sale de către agentul constatatator, prin ce afectându-se direct dreptul la apărare, drept garantat de art.26 al Constituției, căci planul de remediere este impus fără audierea persoanei și fără drept de opoziție imediată, aceasta fiind **privată de un element esențial al apărării sale – dreptul de a fi ascultată și de a contesta măsura.**

În continuare, se atestă o altă gravă ingerință, și anume impunerea unui plan de remediere **presupune o constatare preliminară a vinovăției**, chiar dacă nu există încă o hotărâre de sancționare. Astfel, prin conținutul său, planul de remediere produce efecte similare unei sancțiuni, afectând nu doar poziția juridică a persoanei dar și reputația acesteia. Prin urmare, **impunerea planului de remediere fără constatarea formală a vinovăției contravine principiului prezumției de nevinovăție drept consfințit la art.21 al Constituției.**

Respectiv, anume în contextul normelor supuse controlului, atestându-se implicit și neconcordanța cu art.20 din Constituție, dreptul liber la justiție, căci persoana nu poate contesta "decizia preliminară" de constatare a vinovăției sale (proces-verbal cu privire la contravenție/ordonanța procurorului) și a planului de remediere **până la emiterea unei sancțiuni** (decizii finale), prin urmare cert este faptul că această persoană **nu are acces la justiție și nu poate dispune de dreptul la un recurs efectiv** împotriva unui act administrativ care îi impune obligații și eventual costuri.

Aici insistăm să oferim o explicație, posibil subiectivă, dar Codul Contravențional nu oferă o explicație clară cu privire la "natura actului" – planul de remediere, iar în lipsa acesteia clar se impune "oferirea statutului" de act administrativ planului de remediere întocmit de către agent/procuror, iar prin prisma practicii naționale și celei naționale atestându-se faptul că statuat

constant că orice act administrativ cu efecte juridice directe trebuie să fie susceptibil de control judiciar, iar lipsa posibilității de contestare încalcă dreptul de acces efectiv la o instanță și dreptul la apărare (art.20 și art.26 din Constituție).

Astfel omisiunea statului de a "reglementa" la art.46/1 CC (planul de remediere) și oferi persoanei de o cale juridică reală și imediată de a-și apăra drepturile atestă ingerința normei în drepturile fundamentale ale constituției.

Inclusiv CEDO în jurisprudența sa constantă, statuează drept principiu dreptul persoanei de a avea pârghii legale de a reacționa "contra abuzurilor" în privința sa prin emiterea unor acte administrative, deși poate aparent aceste acte nu ar încălca drepturi esențiale, astfel, în cauza *Klass c. Germania* (1978), Curtea a stabilit că orice măsură administrativă care afectează drepturile persoanei trebuie să poată fi supusă controlului judecătoresc; iar în cauza *De Souza Ribeiro c. Franța* (2012), curtea a stabilit că **dreptul de acces la un recurs efectiv** impune existența unei **căi judiciare reale și imediate** împotriva oricărui act administrativ care afectează drepturile persoanei; lipsa posibilității de contestare constituie **încălcarea art. 13 coroborat cu art. 6 CEDO**.

În continuare omisiunea legiuitorului de a reglementa posibilitatea contestării planului de remediere în cuprinsul art. 46/1 Cod contravențional este de natură să afecteze grav prevederile art. 20 din Constituție ori, nici un act al autorității statului nu poate fi eludat de la un control judecătoresc în contextul în care prin actul emis se aduc atingeri drepturilor persoanei.

Ori, omisiunea legii de a oferi o cale de atac pentru a contesta planul de remediere emis de autorității afectează drepturile persoanei vizate mai mult ca atât în jurisprudența CEDO cauza *Rotaru versus România* pct. 67, 68 „Interpretând art. 13 în lumina propriei jurisprudențe, Curtea a stabilit că doar pentru cererile ce pot fi considerate „întemeiate” din punct de vedere al convenției este necesară existența unui remediu în dreptul intern (a se vedea, de exemplu, Hotărârea *Cakici împotriva Turciei* [GC] nr. 23657/94, alin. 112, CEDO 1999-IV). Art. 13 solicită ca în fiecare țară să existe un mecanism care să permită persoanei remedierea în plan național a oricărei încălcări a unui drept consacrat în convenție. Aceasta dispoziție solicita deci o cale internă de atac în fața unei „autorități naționale competente” care să examineze orice cerere întemeiată pe dispozițiile convenției, dar care să ofere și reparația adecvată, chiar dacă statele contractante se bucură de o anumită marjă de apreciere în ceea ce privește modalitatea de a se conforma obligațiilor impuse de aceasta dispoziție. Calea de atac la care art. 13 face referire trebuie să fie „efectivă” atât din punct de vedere al reglementării, cât și al rezultatului practic (Hotărârea *Wille împotriva Liechtenstein* [GC] nr. 28396/95, alin. 75, CEDO 1999-III). **68.** Curtea constată că cererea reclamantului privind deținerea de date privind viața personală, în scop de arhivare și utilizare, cu încălcarea art. 8 din convenție, are fără îndoială un caracter întemeiat. Reclamantul trebuia deci să beneficieze de o cale de atac internă efectivă în sensul art. 13 din convenție. vezi hotărârea <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-122529%22%5D%7D> }

Cert este faptul că, omisiunea reglementării unei căi de atac al planului de remediere la art. 46/1 este în contradicție cu jurisprudența CEDO ori planul de remediere este impus fără ca persoana să i se ofere posibilitatea de a contesta acel plan în fața unui organ independent, existând astfel riscul unei încălcări a art. 6 CEDO (proces echitabil). Mai mult ca atât legea nu definește modalitatea de contestare (fie la o instanță sau altă autoritate, la fel legea nu reglementează un termen de atac, – adică există un vid procedural – la fel ce atestă și lipsa clarității și previzibilității normei art. 46/1 Cod contravențional.

Ori actuala redacție a articolului 46/1 Cod contravențional prezumă că, decizia autorității (agent/procuror) devine definitivă fără control juridic real, astfel accesul la justiție este unul iluzoriu.

Astfel, având în vedere cele sus menționate și în special neconcordanța prevederilor supuse verificării, cu drepturile și libertățile fundamentale proclamate în Constituția Republicii Moldova, constatăm cu certitudine că că Înalta Curte urmează a fi sesizată pentru soluționarea excepției de neconstituționalitate a respectivelor norme.

171
185

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

În baza argumentelor expuse solicităm Înaltei Curți recunoașterea neconstituționalității:

a prevederilor art.46¹ al Codului Contravențional: Planul de remediere (*lipsa reglementării și modalității de a contesta planul de remediere*).

a prevederilor art.396 al Codului Contravențional al (în partea evidențiată): Competența procurorului:

(1) *Procurorul emite ordonanța cu privire la contravenția pe care a constatat-o în exercițiul funcțiunii și o transmite autorității publice cu competență de examinare a contravențiilor.*

(2) *Procurorul constată și examinează contravențiile prevăzute la art. 336.*

(3) *În cazul refuzului începerii urmăririi penale, încetării urmăririi penale din cauza că fapta constituie o contravenție, procurorul dispune, prin ordonanță motivată, pornirea procesului contravențional și, prin derogare de la alin. (1), examinează cauza.*

(3¹) *Procurorul este în drept să verifice legalitatea acțiunilor agentului constatatator din cadrul subdiviziunilor Ministerului Afacerilor Interne, ale Centrului Național Anticorupție, ale Serviciului Vamal sau ale Serviciului Fiscal de Stat la înregistrarea sesizărilor despre săvârșirea contravențiilor și, în urma verificării efectuate, după caz, să pornească procesul contravențional sau să atace decizia agentului constatatator în instanța de judecată.*

(5) ***Decizia** procurorului poate fi contestată în termen de 15 zile de la emitere și se examinează în conformitate cu prevederile art. 448 și ale capitolului VII din cartea a doua.*

și a art. 448 al Codului Contravențional al (în partea evidențiată): Contestația împotriva deciziei agentului constatatator asupra cauzei contravenționale:

(1) *Contravenientul, victima sau reprezentantul acestora, procurorul, dacă este parte în cauza contravențională, în cazul în care nu sînt de acord cu **decizia** agentului constatatator sau în cazul în care aceasta a fost emisă cu încălcarea normelor procesuale stabilite de prezentul cod, sînt în drept să conteste **decizia** emisă asupra cauzei contravenționale. Termenul de contestare a **deciziei** agentului constatatator este de 15 zile de la data emiterii acesteia sau, pentru părțile care nu au fost prezente la ședința de examinare a cauzei contravenționale, de la data înmînării copiei de pe **decizia** respectivă în condițiile art. 447¹ alin. (8).*

(2) *În cazul omiterii termenului prevăzut la alin. (1) din motive întemeiate, dar nu mai tîrziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii sau a perceperii despăgubirii materiale, persoana față de care a fost emisă decizia poate fi repusă în termen, la cerere, de către instanța de judecată competentă să examineze contestația.*

(3) *Persoana față de care a fost emisă **decizia** și care a lipsit atît la examinarea cauzei, cît și la pronunțarea **deciziei** și nu a fost informată despre **decizia** emisă poate contesta **decizia** agentului constatatator și peste termen, dar nu mai tîrziu de 15 zile de la data începerii executării sancțiunii contravenționale sau a perceperii despăgubirii materiale.*

(4) *Contestația împotriva **deciziei** emise asupra cauzei contravenționale se depune la autoritatea din care face parte agentul constatatator, conform competenței teritoriale, care a examinat cauza. În cel mult 5 zile lucrătoare de la data depunerii, agentul constatatator expediază contestația și dosarul cauzei contravenționale în instanța de judecată competentă.*

(5) *Contestația depusă conform alin. (1) suspendă executarea sancțiunii contravenționale aplicată prin procesul-verbal cu privire la contravenție sau prin **decizia** agentului constatatator.*

(6) *În cazul prevăzut la alin. (2), pînă la soluționarea repunerii în termen, instanța de judecată poate suspenda executarea **deciziei**.*

(7) Depunerea contestației peste termen, conform alin. (3), nu suspendă executarea deciziei agentului constatator. Instanța de judecată care examinează contestația poate suspenda executarea deciziei atacate.

(8) Pentru contestația depusă împotriva deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale se percepe o taxă de timbru în mărimea prevăzută de Legea taxei de stat nr. 213/2023.

(9) În cazul în care contestația nu este însoțită de dovada de plată a taxei de timbru, instanța de judecată îi oferă timp părții pentru înlăturarea neajunsurilor. Dacă, în termen de 15 zile, partea nu înlătură neajunsurile, contestația nu se consideră depusă și, împreună cu actele anexate, se restituie printr-o încheiere ce nu se supune niciunei căi de atac.

(10) Restituirea contestației nu exclude posibilitatea depunerii repetate a acesteia în condițiile și modul prevăzute de prezentul articol.

VI – LISTA DOCUMENTELOR

Toate actele ce confirmă cele indicate în prezenta Sesizare sunt anexate la materialele cauzei contravenționale nr. 4-25136302-12-5r-23092025, aflate pe rolul Curții de Apel Centru.

VII – DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Municipiul Chișinău
01 decembrie 2025

reprezentant/avocat Ipatii Denis

Dosarul nr.: 4r-1220/26
(nr. electronic: 4-25136302-02-4r-04032026)

ÎNCHEIERE

18 martie 2026

or. Chișinău

Colegiul penal al Curții de Apel Centru

În componența:

Președintele completului de judecată, judecător Beșlea Eugeniu
Judecători Budeci Vitalie, Cazacicov Andrei

examinând în sediul instanței, în ordine de recurs, în lipsa participanților la proces, cererea reprezentantului contestatarului Talmaci Adrian, avocat Ipatii Denis, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate,

înaintată în cadrul cauzei contravenționale intentate la recursul declarat de către reprezentantul contestatarului Talmaci Adrian, avocat Ipatii Denis, împotriva *Încheierii Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, nr. 5r-5967/2025 din 26.11.2025*, adoptate în cauza contravențională de învinuire a lui Talmaci Adrian de comiterea contravenției prevăzute de art. 177, alin. (5), lit. b) Cod contravențional,

a constatat:

1. Pe rolul Curții de Apel Centru se află în examinare cauza contravențională intentată la recursul declarat de către reprezentantul contestatarului Talmaci Adrian, avocat Ipatii Denis, împotriva *Încheierii Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, nr. 5r-5967/2025 din 26.11.2025*, adoptate în cauza contravențională de învinuire a lui Talmaci Adrian de comiterea contravenției prevăzute de art. 177, alin. (5), lit. b) Cod contravențional.
2. În baza *Încheierii Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, nr. 5r-5967/2025 din 26.11.2025*, s-a dispus: „Se respinge contestația depusă de Talmaci Adrian împotriva Ordonanței procurorului din 14.07.2025 pe marginea materialului nr. 12/2024 din 23.12.2024, ca inadmisibilă”.
3. În motivarea recursului s-a invocat că încheierea judecătorească supusă contestării este nu doar una absolut ilegală dar absolut inadmisibilă și care confirmă inclusiv gravele abateri ale judecătorului - care a pronunțat-o contrar prevederilor legale, fără a examina fondul cauzei, cu arogarea competențelor Curții Constituționale iar întru acoperirea acestor abuzuri efectiv a „omis” a indica în încheiere cerințele contestatarului.

Astfel, în ședința judiciară din data de 11.11.2025, apărarea a înaintat cerere privind excepția de neconstituționalitate a art. art. 46/1, 396 și 448 a CC, iar procurorul a solicitat declararea ca fiind inadmisibilă a contestației, ședința fiind amânată pentru data de 20.11.2025, ora 16:00.

În data de 20.11.2025, ședința preconizată nu a avut loc, dar relevant este faptul că aceasta nici pe portal nu a fost plasată, pe portal fiind plasată data de 26.11.2025.

În data de 24.11.2025, apărătorul s-a deplasat la instanța pentru a vedea care este cauza acestor neconformități, la care judecătorul a fixat o nouă ședință pentru data de 28.11.2025 ora 15:30.

Dar în data de 28.11.2025, ședințele de judecată de pe portal au „dispărut” și a apărut la rubrica Hotărâri încheierea din data de 26.11.2025 - un fapt absolut inadmisibil și ilegal, or, aceste acțiuni ale judecătorului nu pot avea o altă explicație decât - acoperirea propriilor abuzuri și „legalizarea” încheierii din 26.11.2025.

În continuare urmează a fi reținut faptul că instanța efectiv nu a examinat fondul cauzei!

Aici urmează a fi reținut că apărarea, în ședința din 11.11.2025, a înaintat o cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. art. 46/1, 396 și 448 al CC - asupra căreia instanța nu s-a expus, deși anume în baza respectivelor articole instanța a și declarat „inadmisibilă” contestația! Judecătorul anume pentru a acoperi acest abuzuri, în încheierea din 26.11.2025, nu a indicat toate cerințele contestatarului și anume în contestație s-a solicitat expres: • Admiterea prezentei contestații; • A recunoaște nulă Ordonanța din 14.07.2025 a procurorului Niculiță Grigore, cu privire la contravenția, prevăzută de art. 177 alin. (5) lit. b) al Cod Contravențional a Republicii Moldova, în privința lui Tălmăci Adrian; • Anularea Planului de remediere din

14.07.2025, anexă a Ordonanței din 14.07.2025; • Încetarea procesului contravențional nr. 12/2024 în privința lui Tălmăci Adrian.

Anume datorită faptului că instanța de fond deși a adoptat o hotărâre pe contestație dar fără a examina fondul cauzei clar se impune necesitatea indicării repetate a tuturor argumentelor contestației:

În data de 04.09.2025, procurorul Niculiță Grigore, în cadrul procesului contravențional nr.12/2024 din 23.12.2024, a expediat apărării Ordonanța din 14.07.2025 privind „modificarea încadrării juridice a acuzației contravenționale adusă secretarului Consiliului mun. Chișinău Tălmăci Adrian prin Ordonanța din 23.12.2024”. Totodată „s-a imputat secretarului Consiliului municipal Chișinău Tălmăci Adrian comiterea contravenției prevăzute de art. 177 alin. (5) lit. b) din Codul Contravențional - Emiterea autorizației de construire cu încălcarea prevederilor legislației sau a documentației de urbanism aprobate potrivit legii”, precum s-a dispus „Prezentarea în conformitate cu prevederile art. 46/1 din CC - planul și măsurile de remediere în vederea conformării contravenientului cu cerințele legislației”. La fel fiind expediată și „Anexa la ordonanța din 14.07.2025 - PLANUL DE REMEDIERE” - prin care procurorul a constatat fapta contravențională prevăzută de art. 177 alin. (5) lit. b) CC și a dispus ca măsură de remediere „Revocarea Autorizației de Construire nr. AC-0001496 din 11.09.2024”, acordând în acest sens termen - 35 de zile”.

În data de 12.09.2025, procurorul prin Notificarea nr. 6936 din 09.09.2025 a comunicat că procurorul nu emite procese-verbale cu privire la contravenție, ci ordonanțe.

De facto cu Ordonanța din 14.07.2025 s-a luat cunoștință în data de 04.09.2025, dată când a fost expediată de către procuror, dar că această Ordonanță reprezintă decizia de constatare a vinovăției și aplicare a măsurilor de remediere cu regret ”au înțeles” abia în data de 12.09.2025, dată când procurorul le-a ”explicat” că el așa vede soluționarea cauzei contravenționale. Ordonanța din 14.07.2025 a îmbrăcat forma „procesului verbal cu privire la contravenției”.

Apărarea a contestat la procurorul ierarhic superior respectiva ordonanță și planul de remediere, iar în data de 01.09.2025 procurorul adjunct-interimar al procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție, Victor Muntean, a respins plângerea.

Toți, în afară de procuror, consideră Ordonanța din 14.07.2025, o ordonanță de procedură, prin care nu se constată vinovăția persoanei, doar procurorul de caz o consideră ca fiind contrariul.

La caz, se atestă prezența unor acte ce se contrazic vădit între ele, or, pe de o parte procurorul prin respectiva ordonanță „reformulează doar încadrarea juridică”, iar pe de altă parte prin planul de remediere deja dispune asupra măsurilor de executare a pedepsei penale.

Autorizarea de Construire și Certificatul de urbanism au fost contestate în ordinea contenciosului administrativ și anume: în data de 26.03.2024 de către Cojin Alexandru; - în data de 03.05.2024 de către Revenco Sorina; - în data de 07.11.2024 de către Alună Valeriu, Cojin Alexandru și Revenco Viorel; în data de 30.12.2024 de către Oficiul Teritorial al Cancelariei de Stat.

Dacă în urma procesului de interpretare și apreciere a probelor administrate, subzistă o îndoială cu privire la vreunul din elementele necesare pentru tragerea la răspundere contravențională, prezumția de nevinovăție nu este înlăturată, iar dubiul existent va profita celui acuzat, urmând a fi valorificat ca o probă în favoarea nevinovăției sale. Chiar dacă au fost prezentate careva înscrisuri în sprijinul învinuirii aduse, dar îndoiala persistă în ce privește vinovăția, astfel aceasta îndoială este echivalentă cu o probă pozitivă de nevinovăție.

În final, se solicită ridicarea excepției de neconstituționalitate și remiterea spre Curtea Constituțională a RM a sesizării cu privire la examinarea constituționalității prevederilor art. art. 46/1, 396 și 448 ale Codului Contravențional; casarea integrală a încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din 26.11.2025 dosar nr. 5r-5967/2025 cu dispunerea rejudecării cauzei prima instanță în alt complet de judecată.

4. Drept anexă la recursul dat, reprezentantul contestatarului Talmaci Adrian, avocat Ipatii Denis, a înaintat instanței de recurs o cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.
5. În motivarea cererii sale, avocatul a explicat că, în cazul în care instanța de judecată la examinarea contestației înaintate de partea apărării va considera necesar de aplica prevederile art. art. 396, 448 și 46/1 al CC, se solicită de a ridica excepția de neconstituționalitate și remiterea sesizării spre verificare a constituționalității normelor menționate de către Curtea Constituțională a RM.

6. Studiind circumstanțiat cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate, în raport cu materialele dosarului penal pendinte și argumentele cererii de recurs, Colegiul penal al Curții de Apel Centru conchide în privința necesității de a admite ridicarea excepției de neconstituționalitate, din următoarele considerente.
7. În acord cu prevederile art. 374, alin. (3) Cod contravențional, procesul contravențional se desfășoară pe principii generale de drept contravențional, în temeiul Constituției, al prezentului cod, al Codului de procedură penală, precum și al normelor dreptului internațional și ale tratatelor internaționale cu privire la drepturile și libertățile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte.
8. În baza art. 7, alin. (3)-(3³) din Codul de procedură penală, în cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora. La ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate. Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune în termen de 5 zile prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează continuarea examinării în fond a cauzei. Însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă, cu excepția examinării demersurilor privind măsurile procesuale de constrângere. Instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională în termen de 5 zile de la data emiterii încheierii. Dacă nu sunt întrunite cumulativ condițiile indicate la alin. (3¹), instanța de judecată refuză, prin încheiere, ridicarea excepției de neconstituționalitate. Încheierea instanței de judecată este definitivă, însă argumentele privind dezacordul cu aceasta pot fi invocate în apel sau, după caz, în recurs împotriva hotărârii în fond.
9. Potrivit art. 342 Cod de procedură penală, toate chestiunile care apar în timpul judecării cauzei se soluționează prin încheiere a instanței de judecată. Încheierile privind măsurile preventive, de ocrotire și asiguratorii, recuzările, declinarea de competență, strămutarea cauzei, dispunerea expertizei, precum și încheierile interlocutorii, se adoptă sub formă de documente aparte și se semnează de judecător sau, după caz, de toți judecătorii din completul de judecată. Încheierile instanței asupra celorlalte chestiuni se includ în procesul-verbal al ședinței de judecată. Încheierile date pe parcursul judecării cauzei se pronunță public.
10. În partea relevantă a articolelor 134-135 din Constituție, Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova. Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte [...].
11. Conform art. 25, alin. (1), lit. e) din Legea cu privire la Curtea Constituțională nr. 74 din 10.04.2025, dreptul de sesizare îl au: judecătorii/ completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, al curților de apel și al judecătoriilor.
12. În concordanță cu pct. 10 din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională (Decizia CC din 27.05.2025), sesizarea trebuie să conțină următoarele: a) denumirea și adresa Curții; b) datele de identitate ale autorului/autorilor sesizării (numele și prenumele, funcția deținută sau, după caz, denumirea persoanei juridice sau a autorității publice, adresa, numărul de telefon și adresa electronică); c) în funcție de obiectul sesizării, conform articolului 135 alin. (1) din Constituție, autorul sesizării va prezenta: - prevederea normativă contestată, prevederea constituțională pretins a fi încălcată și motivarea relației de contrarietate dintre cele două prevederi, adică motivarea neconstituționalității prevederii contestate; - argumentele că norma constituțională este neclară și pretinde o interpretare din partea Curții, în cazul în care se solicită interpretarea Constituției; - lista actelor anexate: [...] - în cazul excepțiilor de neconstituționalitate, scrisoarea de însoțire și încheierea instanței de judecată cu privire la

- ridicarea excepției de neconstituționalitate; semnătura olografă a autorului sesizării, iar în eventualitatea depunerii sesizării în formă electronică, semnătura electronică calificată, în condițiile legii. La sesizare se anexează, după caz, și mandatul reprezentantului.
13. În partea aspectelor procedurale ale cererii, se evidențiază că, la data de 09 februarie 2016, prin Hotărârea nr. 2 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate), Curtea Constituțională a explicat că: - în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională; - excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu; - sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/ completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza; - judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții (art. 7 alin. (3) Cod de procedură penală): obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.
 14. Verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale (pct. 83 din Hotărârea Curții Constituționale din 09.02.2016). Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82, care la rândul său, prevede că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii condițiilor sesizării Curții Constituționale.
 15. În speță, obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135, alin. (1), lit. a) din Constituție, solicitându-se dispunerea ridicării excepției de neconstituționalitate a unei dispoziții din lege – Codul contravențional (care este o lege organică în sensul art. 72 alin. (3) lit. n) din Constituție).
 16. În respectivul caz se solicită declararea neconstituționalității textelor: „*decizia/ deciziei*” din art. 396 și 448 Cod contravențional și a întregului text al art. 46¹ Cod contravențional, pe motiv de lipsă a reglementării și modalității de a contesta planul de remediere.
 17. Excepția de neconstituționalitate este ridicată de către reprezentantul contestatarului Talmaci Adrian, avocat Ipatii Denis, subiect investit cu drept de ridicare a excepției de neconstituționalitate.
 18. În partea ce vizează situația în care prevederile contestate au relevanță în contextul examinării cauzei contravenționale, se atestă că prevederile invocate de avocat au aplicabilitate directă la soluționarea recursului său.
 19. În partea ce ține de situația în care prevederile contestate au constituit sau nu anterior obiect al controlului de constituționalitate, Colegiul penal constată că, prevederile art. 46¹, 396, 448 Cod contravențional nu au constituit obiectul examinării constituționalității sub aspectul criticat de către deponentul cererii.
 20. În final, instanța de recurs observă că o asemenea cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate a fost înaintată și la etapa de judecare a cauzei în fond, nefiind oferită însă o soluție de admitere/ respingere a acesteia.
 21. Din aceste considerente, în conformitate cu prevederile art. 374 Cod contravențional, articolelor 7, 342 Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții de Apel Centru

decide:

Se admite cererea reprezentantului contestatarului Talmaci Adrian, avocat Ipatii Denis, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se ridică excepția de neconstituționalitate a prevederilor articolelor 46¹, 396 și 448 Cod
contravențional și se expediază sesizarea în adresa Curții Constituționale a Republicii Moldova.

Prezenta încheiere este definitivă.

Președintele ședinței, judecător

Judecător

Judecător

Beșelea Eugeniu

Budeci Vitalie

Cazacicov Andrei